

บุญญารัตน์ เครือวัลย์ 2555: การมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการจัดการน้ำชลประทานโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษายางมณี ปรินญาวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร) สาขาส่งเสริมการเกษตร ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รองศาสตราจารย์พิชัย ทองดีเลิศ, ก.ค. 145 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยด้านการใช้น้ำชลประทาน 2) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการจัดการน้ำชลประทาน 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยด้านการใช้น้ำชลประทานกับการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการจัดการน้ำชลประทาน 4) เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของเกษตรกร กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 240 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม สถิติวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานใช้ค่าไคสแควร์

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 54.64 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นเกษตรกรที่สมรสแล้ว และมีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2 คน มีรายได้จากภาคการเกษตรเฉลี่ย 232,258.3 บาทต่อปี มีรายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 23,225.0 บาทต่อปี มีพื้นที่ทางการเกษตรของตนเองเฉลี่ย 20.28 ไร่ มีพื้นที่ทางการเกษตรเช่าจากผู้อื่นเฉลี่ย 19.07 ไร่ และมีปริมาณผลผลิตนาปีเฉลี่ย 790.97 กิโลกรัมต่อไร่ ปริมาณผลผลิตนาปีเฉลี่ย 437.08 กิโลกรัมต่อไร่ เกษตรกรเป็นสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทานและส่วนใหญ่ไม่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ชลประทาน มีการรับข่าวสารด้านการจัดการน้ำชลประทานจากสื่อบุคคล มีที่ตั้งพื้นที่ทำการเกษตรอยู่บริเวณกลางคูมากที่สุด ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการชลประทานอยู่ในระดับมาก และมีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก ภาพรวมของการมีส่วนร่วมในการจัดการน้ำชลประทานอยู่ในระดับปานกลาง

จากผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า รายได้นอกภาคการเกษตร และการรับข่าวสารด้านการจัดการน้ำชลประทานมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการจัดการน้ำชลประทานโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษายางมณี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปริมาณผลผลิตข้าวนาปี การเป็นสมาชิกกลุ่ม การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ชลประทาน ประโยชน์ที่ได้รับ และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการจัดการน้ำชลประทานโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษายางมณี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01